IL-PROGRAMM TAL-METALINGWA

IL-LIVELL 4 - L-EWWEL U T-TIENI SENA

LINJI GWIDA

Il-Morfoloġija – L-Ewwel u t-Tieni Sena Livell 4	
L-Alfabett	Għarfien tal-ittri tal-alfabett fil-Malti
Il-Konsonanti Xemxin u Qamrin	Il-konsonanti jitqassmu f'xemxin (ċ, d, n, r, s, t, x, ż, z) u qamrin (b, f, ġ, g, għ, h ,ħ, j, k, l, m, p, q, v, w).
Il-Konsonanti Qawwija u Rotob (l-assimilazzjoni)	Hemm xi konsonanti (bħal b, d, v, ż, g u l-bqija) li meta ngħidhom jew naqrahom fl-aħħar tal-kelma, jinstemgħu mod ieħor bħal kelb li tinstema' /kelp/; lewż, ċerv.
	Meta niġi biex naqra kliem li jispiċċa bl-għ/h jew meta dan ikunu ħdejn xulxin, dawn jinqraw bil-ħoss ta' ħ bħal tagħhom, magħha, qlugħ, fih.
Il-Vokali	Għarfien tal-vokali fil-Malti.
	Il-vokali ie titqies bħala ittra waħda minkejja li tinkiteb minn żewġ ittri.
L-Artiklu.	L-użu tal-artiklu quddiem kliem li nuża kuljum. Eż. Il-bieb aħdar. / Id-dar il-kbira.
Il-Partiċelli: Il-Konġunzjonijiet	It-tagħqid ta' kliem flimkien billi nuża l-konġunzjoni *u*. Eż. Jien u Mark.
	L-għarfien ta' kelma li turi azzjoni f'sentenza sempliċi bħal *John jaqra l-ktieb*.

Il-Verb: L-Għarfien tal-verb fis-sentenza	
Il-Verb: L-Imperattiv	Għarfien u fehim tal-kmand fit-taħdit fl-interazzjoni ta' kuljum fil-klassi.
In-Nom: It-Tipi ta' Nomi	X'inhu n-Nom? Jiġifieri l-ismijiet ta' oġġetti fil-klassi bħal *bieb*, *tieqa*, *pitazzi*, *kotba*.
Il-Pronomi	Fehim ta' kif tuża l-pronomi magħżulin f'kuntesti tat-taħdit, qari u smigħ.
L-Aġġettivi	Fehim ta' kif tuża l-aġġettivi, fosthom il-kuluri u kwalitajiet, fit-taħdit, qari u smigħ tiegħi ta' kuljum.

Is-Sintassi – L-Ewwel u t-Tieni Sena Livell 4	
L-Istruttura tas-Sentenza	Għarfien tat-tipi ta' sentenzi sempliċi: • Sentenza b'nom, verb u nom. Eż. *John jiekol il-ħut*. • Sentenza b'nom, verb, nom u aġġettiv. Eż. *John jiekol il-ħut frisk*. • Sentenza bi pronom dimostrattiv, nom bl-artiklu u aġġettiv. Eż. *Dan il-ballun aħmar*. • Sentenza bi pronom personali, verb, nom u aġġettiv. Eż. Jiena nħobb il-ħobż mixwi. • Sentenza bi pronom personali, verb, partiċella sempliċi, artiklu u nom. Eż. *Jien nilgħab bil-ballun*. • Sentenza b'konġunzjoni. Jien u ħija nilagħbu ħafna.
Il-qbil bejn l-elementi ewlenin tas-sentenza	Għarfien ta' kif f'sentenza l-verb għandu jaqbel mas-suġġett f'dak li hu ġens u għadd.

Il-Punteġġjatura – L-Ewwel u t-Tieni Sena Livell 4	
L-ittri kapitali	Kull sentenza għandha tibda b'ittra kbira. Eż. Dan tifel bravu.
	L-ismijiet tal-ħbieb tiegħi u ta' dawk li jieħdu ħsiebi, tal-pets u l-ġugarelli tiegħi, tal-pajjiż u r-raħal fejn ngħix jibdew b'ittra kbira bħal Kylie, Fifi, Miċu, Malta, il-Mellieħa, Rokku r-Robot.
Naf meta għandi nuża s-sing qasir (-)	Is-sing huwa parti mill-artiklu u li għandi nużah kull meta nikteb kelma bl-artiklu. Eż. il-bieb, id-dar.
Naf meta għandi nuża l-punt.	Is-sentenza għandi nagħlaqha bil-punt. Eż. Din warda ħamra.

L-Ortografija – L-Ewwel u t-Tieni Sena Livell 4	
Naf nikteb in-numri.	Għarfien tan-numri kardinali: żero, wieħed/waħda, tnejn, tlieta, erbgħa, ħamsa, sitta, sebgħa, tmienja, disgħa, għaxra.
L-alfabett (kitba tal-kliem)	Għarfien tal-ittri kollha (żgħar u kbar) tal-alfabett u nagħżel bejn il-konsonanti (b, ċ, d, f, ġ, g, għ, h, ħ, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, ż, z) u l-vokali (a, e, i, o, u, ie).
	Għarfien ta' kliem skont forom differenti bħal /vk/ /vkv/ /vkkv/ /kv/ /kvkv/ /kvk/ /kvkkv/ /kvkvk/ /kvkkvk/ Eż. *id*, *ara*, *Alla*, *ra*, *pupa*, *ħut*, *kaxxa*, *daħal*, *kisser*.

	Kitba ta' kliem b'għoqod konsonantali bħal /kvkk/ /kkvk/ /kkvkv/ /kkvkk/ u l-bqija. Eż. *ħabb*, *trab*, *bravu*, *trakk*.
	Kitba ta' kliem fis-singular li għandu l-għ / h/ ie. Eż. *għasfur*, *għalqa*, *hemm*, *hija*, *huwa*, *huma*, *hawn*, *ried*, *wied*, *missier*, *ħalliel*, *tuffieħa*.
Il-konsonanti (doppji fin-nofs, fl-aħħar, id-dgħajfin)	Kitba ta' kliem komuni li fih konsonanti l-istess doppji fin-nofs bħal *ballun*, *sellum*, *marru*, *ċatta*.
	Kitba ta' kliem komuni li fih żewġ konsonanti differenti fin-nofs bħal *borma*, *kamra*, *tarġa*.
Mudelli tal-għ/h	Għarfien ta' kliem komuni bl-għ, fil-bidu ta' xi nomi, bħal *għasfur*, *għalqa*, *għax*, u *għanqud*.
	Qari ta' kliem li fihom l-għ fil-bidu u fin-nofs, bħal *għax*, *għandi*, *logħba*, *xogħol*, *ragħad*.
	Qari ta' kliem li fihom l-h fin-nofs, bħal *deher*, *fehem*, *deheb*, *xahar*.
Il-vokali ie	Kitba ta' kliem komuni b'sillaba waħda li fih il-ie bħal *bieb*, *sieq*, *ħbieb*, *wied*, *ried*, għax narahom miktuba u esposti viżwalment u megħjuna bl-istampi madwari fil-klassi, u fl-iskola.

LINJA GWIDA GĦAT-TQASSIM TAL-AMMONTI TA' KLIEM

GĦAL SILTIET TAL-FEHIM MIS-SMIGĦ, MILL-QARI U L-KITBA

Il-Ħila	**Mill-1 sena sat-2 sena**
Is-Smigħ	Sa 200 kelma
Il-Fehim mill-Qari	Sa 200 kelma
Il-Qari Mgħajjat	Bejn 50 u 75 kelma
Il-Kitba Kreattiva	Sa 50 kelma (**Jekk student jikteb aktar għandu jkun inkuraġġit**)